

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства молоді та спорту
України

26.12.2018 № 5488

КОНЦЕПЦІЯ
підготовки спортсменів України
до XXIV зимових Олімпійських ігор 2022 року

**1. Основні тенденції розвитку зимових олімпійських видів спорту
та конкурентоздатність українських спортсменів**

На початку III тисячоліття в суспільстві визначилася політична значущість Олімпійських ігор, спортивні досягнення в яких розглядаються як один з основних факторів національного престижу. На підтримку цього напрямку країнами-учасницями міжнародного олімпійського руху використовується наявний економічний, науковий та людський потенціал.

Відтепер у розвитку зимових олімпійських видів спорту провідні спортивні держави застосовують сучасну модель, яка базується на використанні новітніх наукових досягнень в системі організації та управління підготовкою спортсменів.

У зв'язку з цим за останні роки під час проведення Олімпійських ігор та відбірних змагань, що їм передують, глобально зросла конкуренція як у неофіційному командному заліку, так і серед учасників змагань, що суттєво вплинуло на формування підходів до розвитку зимових видів спорту та підготовки спортсменів України. За прогнозами фахівців міжнародного олімпійського руху, конкуренція в зимових видах спорту зростатиме й надалі.

Результати XXIII зимових Олімпійських ігор 2018 року в м. Пхьончхан (Республіка Корея) свідчать про такі загальні тенденції:

спортивні досягнення сприяють створенню позитивного іміджу країни на міжнародній арені;

дотримання принципу пріоритетності в розвитку зимових видів спорту країнами-учасницями міжнародного олімпійського руху;

поступове розширення програми зимових Олімпійських ігор;

наявність серед країн-лідерів, що розвивають зимові види спорту, стабільної групи із п'яти країн (Королівство Норвегія, ФРН, Канада, США, Королівство Нідерланди);

наявність рівних умов для покращення досягнень спортсменів, які забезпечуються шляхом відкритого доступу до використання ними в усіх складових системи олімпійської підготовки, сучасних наукових технологій;

запровадження Міжнародним Олімпійським Комітетом жорсткої антидопінгової політики стосовно використання спортсменами заборонених до вживання речовин;

подальшу комерціалізацію зимових олімпійських видів спорту.

XXIII зимові Олімпійські ігри 2018 року проходили у місті Пхьончхан (Республіка Корея) з 09 по 25 лютого. У змаганнях з 15 видів спорту розігрувалися 102 комплекти нагород та брали участь близько 3000 атлетів із 92 країн світу. На XXII зимових Олімпійських іграх 2014 року розігрувалось 98 комплектів нагород та брало участь 80 країн світу.

Під час XXIII зимових Олімпійських ігор українські спортсмени вибороли 1 золоту медаль, олімпійська національна збірна команда України посіла 21 місце в неофіційному командному заліку.

Українські спортсмени брали участь у 9 видах спорту із 15 представлених на зимових Олімпійських іграх. Загальна кількість спортсменів від України становила 33 особи. Найбільше представництво мали спортсмени з біатлону – 11 осіб, у санному спорті – 6 осіб, у фігурному катанні та лижних гонках – по 4 особи.

Основними проблемами отриманого результату на Іграх можна вважати:

недосконалу систему управління олімпійською підготовкою;

недосконалу нормативну базу матеріально-технічного забезпечення сфери фізичної культури і спорту, що призвело до відсутності сучасного обладнання та інвентарю та можливості організації ефективної підготовки на спортивних базах України;

методичні помилки у підготовці спортсменів, у результаті яких ряд спортсменів не вийшли на пік спортивної форми та не показали свій найкращий результат;

низька ефективність заключного етапу підготовки до зимових Олімпійських ігор;

недостатній рівень конкуренції під час формування національних збірних команд України з видів спорту;

недостатнє наукове та медичне забезпечення олімпійської підготовки; відсутність механізмів залучення позабюджетних коштів;

втрата тренерського складу та перехід до системи паралімпійського спорту, де здобуття призових місць та отримання грошових винагород значно легше внаслідок меншої конкуренції на Паралімпійських іграх.

Підсумки участі спортсменів України у XXIII зимових Олімпійських іграх 2018 року відображають сучасний стан розвитку олімпійського спорту в країні та вказують на необхідність удосконалення вітчизняної системи олімпійської підготовки.

Для збільшення представництва та покращення результатів участі українських спортсменів постає нагальна необхідність розроблення нової Концепції підготовки спортсменів України до XXIV зимових Олімпійських

ігор 2022 року в м. Пекін (Китай) з урахуванням тенденцій розвитку зимових олімпійських видів спорту у світі.

2. Стан розвитку зимових олімпійських видів спорту в Україні

Базовим показником у визначенні стратегії підготовки до наступних зимових Олімпійських ігор є ефективно збалансована система розвитку зимових олімпійських видів спорту.

Лижні гонки розвиваються в 12 областях та м. Києві, хокей з шайбою – в 9 областях та м. Києві, фігурне катання на ковзанах – в 7 областях та м. Києві, біатлон – в 6 областях та м. Києві, фрістайл – в 5 областях та м. Києві, санний спорт - в 2 областях, гірськолижний спорт - в 6 областях, лижне двоборство - в 2 областях, сноубординг - в 6 областях, скелетон – 1 області.

У 136 відділеннях дитячо-юнацьких спортивних шкіл навчається 11625 спортсменів, працює 571 тренер, у 18 відділеннях шкіл вищої спортивної майстерності займається 282 спортсмени, з якими працює 41 тренер, у 8 відділеннях училищ олімпійського резерву навчається 331 учень, яких навчають 33 тренери-викладачі; у центрах олімпійської підготовки, 2 з яких є державними, із новоствореним державним центром підготовки із зимових видів спорту планується здійснювати підготовку 158 спортсменів під керівництвом 48 тренерів.

При Міністерстві молоді та спорту України сформована національна збірна команда із зимових олімпійських видів спорту в кількості 479 спортсменів (основний склад, кандидати та резерв), з яких 108 спортсменів є штатними, з ними працюють 88 тренерів штатної команди національних збірних команд з видів спорту.

3. Мета Концепції та основні напрями реалізації

Метою Концепції є забезпечення гідного виступу українських спортсменів на XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року у м. Пекін (Китай) шляхом розробки та впровадження сучасної моделі олімпійської підготовки, створення нормативно-правових, фінансових, матеріально-технічних, кадрових, науково-методичних і медичних засад для її ефективного забезпечення, а також сприятливих умов для пріоритетних видів спорту і дисциплін, що мають, з одного боку – багаті традиції підготовки, відповідний потенціал спортсменів та високу ймовірність отримання олімпійської нагороди, кваліфіковані тренерські кадри, а з іншого – в яких спортсмени України можуть гідно конкурувати на міжнародній арені.

Основними напрямами реалізації є:

вдосконалення системи управління олімпійською підготовкою шляхом розмежування повноважень суб'єктів сфери фізичної культури і спорту для уникнення дублювання функцій;

надання більших повноважень та посилення відповідальності національних спортивних федерацій за результати участі спортсменів у зимових Олімпійських іграх;

створення надійного нормативно-правового підґрунтя для удосконалення взаємодії між суб'єктами державного, громадського та приватного партнерства;

визначення суб'єктів, відповідальних за підготовку спортсменів-кандидатів до Олімпійських ігор та підготовку спортсменів резервного спорту;

удосконалення нормативно-правового та науково-методичного забезпечення підготовки національних збірних команд та розвитку зимових видів спорту;

індивідуалізація олімпійської підготовки шляхом щорічного визначення персонального складу спортсменів-кандидатів на участь в Олімпійських іграх, розроблення їх індивідуальних планів, забезпечення реалізації цих планів відповідними фінансовими, матеріально-технічними, науково-методичними та медичними ресурсами;

застосування дієвих механізмів контролю за підготовкою спортсменів національних збірних команд, участю в офіційних відбірних змаганнях та XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року;

формування національно-патріотичного світогляду спортсменів;

дотримання принципів гендерної рівності під час формування складу спортсменів-кандидатів до національної збірної команди з видів спорту для участі у зимових Олімпійських іграх;

створення сучасних центрів олімпійської підготовки із пріоритетних видів спорту та видів спорту, які мають сталі традиції розвитку, використовуючи наявну інфраструктуру;

активне залучення до розвитку та популяризації зимових олімпійських видів спорту спортивних фахівців, спортсменів, суспільних діячів, дієвого використання соціальної реклами та можливостей інформаційної мережі системи Інтернет у просуванні олімпійських ідеалів і здорового способу життя;

розроблення та реалізація на українських телеканалах фізкультурно-оздоровчих та спортивних програм;

створення надійної системи безпеки на спортивних спорудах та використання ефективних методів роботи із вболівальниками зимових видів спорту.

У зв'язку з цим Концепція передбачає єдину державну систему організації підготовки спортсменів України до XXIV зимових Олімпійських ігор 2022 року в м. Пекін (Китай) з урахуванням пріоритетності в розвитку зимових видів спорту в Україні.

На наступне чотириріччя пріоритетними залишаються ті зимові види спорту та дисципліни, в яких українські спортсмени здатні зберегти та покращити наявні спортивні надбання, а також гідно конкурувати на світовій спортивній арені.

У наступному олімпійському чотириріччі 2018-2022 рр. види спорту, дисципліни та види змагальних програм доцільно поділити на групи за такими критеріями:

види спорту та дисципліни, в яких спортсмени України мають стійкі тенденції та перспективи щодо досягнення найвищих результатів та претендуватимуть на входження до десятки кращих спортсменів на офіційних міжнародних спортивних змаганнях;

інші види спорту, в яких участь спортсменів України у змаганнях відкриває перспективи розвитку та сприяє зростанню престижу України на міжнародній спортивній арені.

Пріоритетність зимових олімпійських видів спорту визначається відповідно до Положення про критерії пріоритетності олімпійських видів спорту в Україні, затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 15.06.2016 № 2392.

4. Організаційно-управлінська структура забезпечення підготовки

У сучасних умовах розвитку олімпійського спорту в Україні залишається актуальним збереження пріоритету державної системи олімпійської підготовки із залученням організацій, що беруть на себе відповідальність за підготовку спортсменів.

В олімпійському чотириріччі 2018-2022 років доцільна така організаційно-управлінська структура зимових олімпійських видів спорту.

Центральний орган виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту:

створює та удосконалює нормативно-правову базу для розвитку спорту вищих досягнень;

залучає до управління спортом та здійснення олімпійської підготовки національні федерації з видів спорту;

встановлює вимоги до змісту та затверджує за поданням федерацій цільові програми та індивідуальні плани підготовки спортсменів до зимових Олімпійських ігор, аналізує хід їх виконання та вносить відповідні корективи на етапі їх реалізації;

затверджує критерії формування та персональний склад спортсменів-кандидатів на участь в зимових Олімпійських іграх, включених до програми олімпійської підготовки;

за поданням федерацій затверджує спільно з Національним олімпійським комітетом системи відбору до Олімпійських ігор;

формує календарний план спортивних змагань, у тому числі олімпійської підготовки;

забезпечує фінансування підготовки, у тому числі централізованої, участі спортсменів-кандидатів до олімпійської збірної у змаганнях та навчально-тренувальних зборах протягом всього періоду, визначених індивідуальними планами підготовки;

визначає тенденції, координує та контролює розвиток видів спорту в Україні, визначає перелік пріоритетних видів спорту та за необхідності вносить до нього відповідні зміни;

утворює державні центри олімпійської підготовки з пріоритетних видів спорту;

контролює виконання цільової програми підготовки до зимових Олімпійських ігор, річного та індивідуальних планів підготовки;

на конкурсних засадах за поданням федерацій визначає тренерський склад штатної команди національних збірних команд;

координує діяльність щодо запобігання використанню допінгу у спорті;

вживає заходів щодо реконструкції та забезпечення баз олімпійської підготовки;

забезпечує кадрове, науково-методичне та медичне забезпечення підготовки кандидатів до олімпійської збірної, визначає потреби та спрямовує науково-методичну та медичну апаратуру для забезпечення національних збірних команд;

залучає до науково-методичного забезпечення науково-дослідні інститути та вищі навчальні заклади, які мають відповідну матеріально-технічну базу та наукові кадри;

забезпечує взаємодію з Адміністрацією Президента України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами та відомствами з питань олімпійської підготовки;

забезпечує організаційну роботу з призначення та виплати державних стипендій спортсменам та тренерам.

Національний олімпійський комітет України у співпраці з центральним органом виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту, обласними відділеннями та національними федераціями із зимових олімпійських видів спорту на підставі укладених договорів про співробітництво відповідно до чинного законодавства України та Олімпійської хартії:

сприяє проведенню підготовки національних збірних команд до зимових Олімпійських ігор та розвитку зимових видів спорту в Україні;

забезпечує участь офіційної делегації України у XXIV зимових Олімпійських іграх;

підтримує зміцнення та захист олімпійського руху, олімпійських символів;

сприяє підвищенню рівня здоров'я, фізичного і духовного розвитку членів національних збірних команд відповідно до Кодексу честі олімпійця України;

підтримує постійний зв'язок з Міжнародним Олімпійським Комітетом та Оргкомітетом XXIV зимових Олімпійських ігор у м. Пекін з питань організації та участі в Олімпійських іграх (у тому числі й переклад документів, отриманих від Оргкомітету Ігор, підготовку разом з національними федераціями із зимових олімпійських видів спорту

акредитації та іншої документації для своєчасного представлення до Оргкомітету, призначення шефа місії та аташе НОК України на період підготовки та участі в Олімпійських іграх);

бере участь у роботі комісії щодо затвердження комплексних цільових програм підготовки національних збірних команд до XXIV зимових Олімпійських ігор та призначення головних тренерів;

бере участь у роботі Штабу олімпійської підготовки при Міністерстві молоді та спорту України щодо визначення системи відбору, складу спортсменів-кандидатів до олімпійської національної збірної команди України тощо;

розглядає та затверджує на засіданні Виконкому НОК України склад офіційної делегації України для участі в Олімпійських іграх та призначає шефа місії офіційної делегації, погоджує систему відбору та склад спортсменів-кандидатів;

надає фінансову підтримку національним федераціям із зимових олімпійських видів спорту на підготовку спортсменів-кандидатів до олімпійської національної збірної команди для участі в Олімпійських іграх відповідно до Положення про порядок надання безповоротної фінансової допомоги НОК України федераціям із зимових олімпійських видів спорту та укладених договорів і за рахунок програм Олімпійської солідарності МОК;

надає фінансову підтримку науково-дослідним установам для проведення наукового дослідження та експериментального розроблення і вдосконалення методики підготовки спортсменів національних збірних команд України щодо участі в Олімпійських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх та інших міжнародних спортивних змаганнях;

сприяє Національному антидопінговому центру та національним федераціям із зимових олімпійських видів спорту в питаннях боротьби з допінгом;

сприяє національним федераціям із зимових олімпійських видів спорту входженню їх представників до управлінських структур міжнародних федерацій із зимових видів спорту, суддівських корпусів та технічних комітетів;

у співпраці з регіональними відділеннями НОК України надає підтримку спортсменам-кандидатам національних збірних команд із зимових олімпійських видів спорту та їх тренерам на період підготовки та участі в Олімпійських іграх;

сприяє здійсненню олімпійської акредитації представників засобів масової інформації України та надає їм практичну допомогу у висвітленні підготовки та участі спортсменів у XXIV зимових Олімпійських іграх;

забезпечує екіпіровкою загального призначення та парадною формою, а також затверджує зразки цивільної та спортивної форми, атрибутики та сувенірної продукції, визначає вимоги щодо використання екіпіровки офіційної делегації України під час участі в XXIV зимових Олімпійських іграх;

вирішує питання щодо призначення стипендій Олімпійської солідарності та стипендій НОК України;

надає пропозиції до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів Мінмолодьспорту на відповідний рік;

укладає угоди зі спонсорами олімпійської національної збірної команди України;

надає сприяння національним федераціям із зимових олімпійських видів спорту у проведенні семінарів для тренерів, суддів, інших фахівців в Україні та забезпеченні участі тренерів, суддів, інших фахівців у відповідних міжнародних заходах за кордоном;

розвиває олімпійський рух в Україні.

Національні спортивні федерації з видів спорту:

беруть участь у розробці та затвердженні цільових комплексних програм підготовки, річних планів підготовки збірних команд, індивідуальних планів спортсменів-кандидатів та системи відбору до зимових Олімпійських ігор та основних стартів;

у межах своєї компетенції та з урахуванням положень цієї Концепції беруть участь у процесі підготовки до зимових Олімпійських ігор;

укладають, у разі необхідності, угоди з особистими тренерами на підготовку спортсменів до зимових Олімпійських ігор;

сприяють забезпеченню реалізації програми олімпійської підготовки щодо виконання індивідуальних планів спортсменів-кандидатів на участь у зимових Олімпійських іграх;

забезпечують, у межах своєї компетенції, участь у міжнародних спортивних змаганнях, організацію і проведення всеукраїнських та міжнародних спортивних змагань на території України;

надають пропозиції до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

залучають спонсорів і беруть участь у підготовці та участі національних збірних команд України у міжнародних спортивних змаганнях;

проводять суддівські семінари та своєчасно інформують спортсменів, тренерів та інших фахівців про зміни в регламентах проведення змагань тощо, які встановлюються міжнародними спортивними організаціями;

залучають фахівців України для роботи в управлінських структурах міжнародних спортивних федерацій, суддівських корпусах та технічних комітетах;

здійснюють заходи щодо розвитку відповідного виду спорту в Україні.

Місцеві органи виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту:

затверджують пріоритетність олімпійських видів спорту з урахуванням наявної інфраструктури, тренерського потенціалу та відповідних розпорядчих документів Мінмолодьспорту;

вживають заходів щодо розвитку інфраструктури зимових видів спорту з урахуванням їх категорій пріоритетності, беруть участь у забезпеченні підготовки спортивного резерву;

забезпечують функціонування спортивних баз, шкіл вищої спортивної майстерності та центрів олімпійської підготовки із зимових видів спорту відповідно до державного замовлення;

сприяють створенню належних соціально-побутових та спортивно-технічних умов для підготовки спортсменів-кандидатів до олімпійської збірної команди та їх тренерам;

утворюють штатні команди резервного спорту.

Фізкультурно-спортивні товариства та організації фізкультурно-спортивної спрямованості:

несуть дольову участь у підготовці спортсменів національних збірних команд і спортсменів резервного спорту стосовно їх матеріального забезпечення;

забезпечують створення належних умов підготовки для спортсменів із зимових видів спорту на підвідомчих спортивних базах;

сприяють соціальному захисту спортсменів, тренерів та інших фахівців із зимових видів спорту.

Штаб олімпійської підготовки (далі – Штаб) є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Міністерстві молоді та спорту України, утвореним з метою координації питань організаційно-управлінського спрямування, направлених на ефективну підготовку спортсменів України до Олімпійських ігор.

Штаб здійснює свою діяльність на громадських засадах.

У своїй діяльності Штаб керується Конституцією і законами України, нормативно-правовими актами Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, рішеннями керівництва Мінмолодьспорту та даною Концепцією.

Основними завданнями Штабу є:

організація взаємодії Мінмолодьспорту, НОК, інших установ, організацій, органів місцевого самоврядування під час підготовки та участі в Олімпійських іграх;

координація роботи щодо підготовки та реалізації рішень Організаційного комітету з підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських, Всесвітніх іграх, Всесвітніх Універсіадах, чемпіонатах світу та Європи;

підготовка пропозицій щодо удосконалення нормативно-правових актів з питань підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських іграх та участь у їх розробці;

координація роботи щодо покращання соціально-побутових умов спортсменів та тренерів;

надання пропозицій до проекту Протокольного рішення за результатами розгляду питань на засіданні Організаційного комітету з підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських, Всесвітніх іграх, Всесвітніх Універсіадах, чемпіонатах світу та Європи.

Робоча група із забезпечення участі офіційної делегації України у XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року в м. Пекін (Китай)

З метою оперативного вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням підготовки та участі офіційної делегації України в XXIV зимових Олімпійських іграх, координації роботи відповідних підрозділів Міністерства молоді та спорту та НОК України з Оргкомітетом Олімпійських ігор, державними органами та установами, федераціями із зимових видів спорту та вирішення інших питань створюється Робоча група.

Склад Робочої групи затверджується відповідним наказом Мінмолодьспорту за погодженням з Національним олімпійським комітетом України.

Свою діяльність Робоча група здійснює відповідно до затвердженого плану заходів щодо забезпечення участі офіційної делегації України у XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року в м. Пекін (Китай), до якого включаються такі розділи:

- організаційні заходи щодо забезпечення діяльності Штабу;
- забезпечення поточного аналізу та контролю за виконанням планів заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів;
- формування графіка перевезення офіційної делегації для участі у зимових Олімпійських іграх;
- матеріально-технічне забезпечення підготовки та участі національної збірної команди;
- взаємодія з Оргкомітетом зимових Олімпійських ігор 2022 року;
- науково-методичне забезпечення підготовки спортсменів-кандидатів;
- антидопінговий контроль за підготовкою та участю спортсменів-кандидатів;
- забезпечення безпеки перебування офіційної делегації на зимових Олімпійських іграх;
- інформаційне забезпечення підготовки та участі офіційної делегації у зимових Олімпійських іграх.

5. Підготовка спортсменів резервного спорту

Резервний спорт є одним з визначальних чинників у системі багаторічної олімпійської підготовки спортсменів із зимових видів спорту. Підготовка резерву до національних збірних має бути зорієнтована на створення передумов щодо максимального розвитку індивідуальних здібностей обдарованих дітей та молоді для їх переходу до найбільш вагомих

етапів багаторічної підготовки, зокрема спеціалізованої базової підготовки, спорту вищих досягнень та етапу максимальної реалізації індивідуальних можливостей.

З цією метою для забезпечення підвищення конкурентоспроможності українського спорту на міжнародній спортивній арені, визначаються основні напрями підготовки спортсменів резервного спорту:

удосконалення нормативно-правових засад системи розвитку резервного спорту;

визначення пріоритетності в розвитку резервного спорту (дитячо-юнацького та студентського);

проведення наукових досліджень та розробок з теоретико-методичних та медико-біологічних основ системи підготовки спортивного резерву, зокрема розроблення системи багаторічного спортивного відбору обдарованих юних спортсменів на основі модельних характеристик фізичної і технічної підготовки, фізичного розвитку та стану здоров'я;

визначення організаційних та методичних вимог щодо створення спеціалізованих класів із зимових видів спорту з поглибленим навчально-тренувальним процесом з урахуванням їх наповнення відповідно до специфіки видів спорту та віку учнів;

подальше створення державних (регіональних) центрів олімпійської підготовки резерву національних збірних команд України, насамперед для пріоритетних видів спорту;

посилення заходів соціального захисту спортсменів резервного спорту та тренерів.

Дієвість системи резервного спорту як складової багаторічної олімпійської підготовки забезпечують структурні підрозділи з питань фізичної культури обласних та м. Києва державних адміністрацій, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, спортивні клуби, центри олімпійської підготовки, фізкультурно-спортивні товариства, федерації із зимових олімпійських видів спорту.

6. Цільові комплексні програми підготовки, система відбору спортсменів-кандидатів до зимових Олімпійських ігор 2022 року та стартові склади

Для покращення теоретико-методичних засад підготовки спортсменів України до зимових Олімпійських ігор 2022 року, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українського зимового спорту на міжнародній арені, необхідно:

вдосконалити систему управління олімпійською підготовкою спортсменів із зимових видів спорту шляхом надання більших повноважень національним спортивним федераціям;

визначити перспективні науково-методичні та медико-біологічні технології, спрямовані на удосконалення змісту і структури тренувального процесу спортсменів та забезпечити їх впровадження в усі складові

навчально-тренувального процесу спортсменів шляхом застосування ефективних методів науково-методичного, медичного та матеріально-технічного супроводження підготовки спортсменів збірних команд та резерву;

створити систему безперервної освіти, включаючи підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації тренерського складу, спеціалістів спортивної медицини, спортивних суддів, які працюють у спорті вищих досягнень.

Цільові комплексні програми. Для забезпечення планової підготовки національної збірної команди, відповідно до даної Концепції, головними (старшими) тренерами за участю науковців та фахівців національних спортивних федерацій із олімпійських видів спорту розробляються цільові програми з видів спорту на олімпійський цикл та щорічні плани підготовки, які затверджуються та коригуються центральним органом виконавчої влади з питань фізичної культури та спорту.

Структура цільових програм та річних планів підготовки з видів спорту розробляється відповідно до цієї Концепції, а її зміст відтворює особливості чотирирічної підготовки національних збірних команд із урахуванням тенденцій розвитку виду спорту, співвідношення сил у виді спорту в світі, ступеню впливу на кінцевий результат головних складових спеціальної підготовленості спортсменів, оцінки потенційних можливостей спортсменів-кандидатів та їх конкурентоспроможності щодо здобуття медалей та успішного виступу на Олімпійських іграх. Особлива увага у ході розроблення цільових програм приділяється висвітленню системи спортивних змагань, оскільки на змаганнях різного рівня у спортсменів найбільш досконало формуються моделі їх змагальної діяльності.

Головні та старші тренери національних збірних команд України з видів спорту несуть персональну відповідальність за виконання взятих спортсменами-кандидатами зобов'язань, затверджених у цільовій програмі та індивідуальних планах підготовки.

Система спортивних змагань. До системи підготовки відповідно до структури цієї концепції для спортсменів-кандидатів в олімпійському циклі 2018-2022 рр. включаються головні, етапні та відбірні змагання.

Кількість головних змагань становить 1–2 на рік. Основна мета виступів спортсменів у цих змаганнях – досягнення найвищого спортивного результату, завоювання найбільш високого місця. Спортсмени орієнтуються на повну мобілізацію і виявлення фізичних, техніко-тактичних, функціональних, психологічних можливостей.

Етапні змагання, як правило, тренувальні, контрольні, відбірні, підсумкові та інші дозволяють контролювати рівень і динаміку підготовленості (змагальної готовності) спортсменів і сприяють зросту спортивної майстерності.

Стратегічною особливістю побудови такої підготовки є наявність спеціального етапу – відбірних змагань та формування складу національної збірної команди для участі в XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року.

Відбірні етапи в загальній системі забезпечують підготовку спортсменів і відповідно до критеріїв забезпечують формування складу національних збірних команд з видів спорту для участі у спортивних змаганнях поточного олімпійського циклу і безпосередньо в Олімпійських іграх 2022 року.

На цих етапах вирішуються питання відбору та допуску спортсменів і команд до участі в Олімпійських іграх за принципами і критеріями, що розробляються МОК і міжнародними спортивними федераціями.

Ефективність вирішення завдань підготовки спортсменів-олімпійців у 2018-2022 роках передбачає специфічне планування змагальної підготовки в цей період.

Головним документом планування підготовки до змагань спортсменів-кандидатів є щорічний календар спортивних змагань, в якому упродовж трьох наступних років визначаються головні старту спортивного сезону, зокрема чемпіонати світу, Європи, України, офіційні міжнародні змагання та рейтингові змагання розіграшу Кубка світу та України, а в останньому році – зимові Олімпійські ігри. При цьому, збалансований календар змагань є запорукою ефективної системи відбору спортсменів-кандидатів для підготовки та участі в зимових Олімпійських іграх 2022 року.

Система відбору спортсменів-кандидатів до олімпійської національної збірної команди та стартові склади

Об'єктивна та науково обґрунтована система відбору до олімпійської збірної команди України – одна з найважливіших передумов успішного виступу спортсменів України на XXIV зимових Олімпійських іграх 2022 року у м. Пекін (Китай).

Відповідно до наказу Мінмолодьспорту від 11.10.2017 № 4279 "Про затвердження Порядку конкурсного відбору спортсменів для комплектування складу національних збірних команд з олімпійських видів спорту, визнаних в Україні" склад кандидатів національної збірної команди для участі у зимових Олімпійських іграх з окремого виду спорту комплектується з числа спортсменів національної збірної команди на конкурсній основі за підсумками двох останніх сезонів на підставі критеріїв формування складу кандидатів національної збірної команди для участі у зимових Олімпійських іграх або виконання кваліфікаційних вимог, встановлених міжнародними спортивними федераціями.

На заключному етапі відбору кількість спортсменів-кандидатів до олімпійської збірної команди визначається відповідно до кількості завойованих ліцензій у виді спорту, з урахуванням специфіки виду спорту, а також до відповідного рейтингу з урахуванням критеріїв, розроблених міжнародними та національними спортивними федераціями.

До складу олімпійських національних збірних команд України включаються спортсмени, спортивні результати яких відповідають затвердженим критеріям системи відбору та мають позитивну динаміку зросту на офіційних міжнародних змаганнях, які пройшли медичне та спеціальне обстеження, допінг-контроль, практично здорові і відповідають морально-вольовим якостям члена національної збірної команди України.

Основною умовою для остаточного відбору до олімпійської національної збірної команди є наявність ліцензій у виді спорту.

Система відбору до національної команди з виду спорту, яка здійснюється згідно з Порядком конкурсного відбору спортсменів для комплектування складу національних збірних команд з олімпійських видів спорту, визнаних в Україні та система відбору до національної олімпійської збірної команди України для участі в зимових Олімпійських іграх 2022 року можуть відрізнятися від запропонованої структури в разі доцільності.

Усі спірні питання, не зазначені в системі відбору, розглядаються Робочою групою з олімпійської підготовки і виносяться на засідання Виконкому НОК України для остаточного вирішення.

До зазначеної дати національні федерації із зимових олімпійських видів спорту, спортсмени яких отримали олімпійські ліцензії, повинні подати до НОК України пропозиції до складу офіційної делегації олімпійської національної збірної команди для розгляду Робочою групою з олімпійської підготовки.

Затвердження остаточного складу олімпійської національної збірної команди України проводиться керівництвом центрального органу виконавчої влади сфери та виконкомом НОК України за поданням відповідної національної федерації із зимового олімпійського виду спорту та висновку Робочої групи з олімпійської підготовки.

Відбір спортсменів до національної збірної команди України для участі в офіційних міжнародних змаганнях здійснюється упродовж усього чотирирічного періоду підготовки відповідно до критеріїв, розроблених національними спортивними федераціями та затвердженими центральним органом виконавчої влади з дотриманням таких вимог:

позитивної динаміки та стабільності темпів зростання результатів (досягнень) спортсменів у серії відбірних змагань, переважно офіційних міжнародних змагань;

високого рівня психічної готовності та психосоматичної стійкості, націленості на боротьбу і перемогу спортсменів у змаганнях;

надійності спортсменів щодо уникнення захворювань та травм у ході безпосередньої підготовки та під час участі у головних змаганнях олімпійського чотириріччя.

У разі наявності рівних попередніх показників відбору у спортсменів при формуванні стартового складу національної збірної команди береться до уваги динаміка виступів спортсменів на офіційних міжнародних змаганнях в останніх 2-х сезонах та висновок Державного науково-дослідного інституту фізичного виховання і спорту України або Науково-дослідного інституту

Національного університету фізичного виховання і спорту України та ДЗ "Український медичний центр спортивної медицини МОЗ України" щодо рівня функціональної підготовленості та стану здоров'я спортсмена.

7. Підготовка спортсменів на заключному етапі

Головна відмінність заключного етапу підготовки до зимових Олімпійських ігор порівняно з попередніми етапами — цільова спрямованість всієї системи підготовки протягом наступних місяців на планомірне формування усіх компонентів спеціальної підготовленості спортсменів для досягнення найвищих спортивних результатів у головному змаганні сезону – зимових Олімпійських іграх.

Цій меті підпорядковуються усі складові підготовки спортсменів, зокрема:

- система періодизації підготовки та участі у змаганнях протягом року, незалежно від обраних варіантів періодизації (одно-, дво-, три- або багатоциклічне планування);

- співвідношення роботи різної направленості, що передбачає раціональне планування навантажень відповідно до обраних варіантів періодизації тренувального процесу;

- моделювання змагальної діяльності відповідно до встановлених індивідуальних функціональних та резервних можливостей їх організму щодо подальшої адаптації;

- інші позатренувальні та позазмагальні фактори.

Важливе значення має проведення передзмагального мезоциклуна спортивних спорудах з наявним спортивним обладнанням та інвентарем згідно з міжнародними стандартами, вимогами міжнародних спортивних організацій, у кліматичних умовах, що відповідають умовам проведення зимових Олімпійських ігор, з урахуванням програми змагань та клімато-географічних та часових умов м. Пекін. Цей 5-6-ти тижневий етап безпосередньої підготовки повинен бути поділений на дві частини: стимулюючу (3–3,5 тижні), що передбачає граничну мобілізацію адаптаційних резервів організму, та індивідуальну (2–2,5 тижні), що підводить до завершення довгострокових адаптаційних реакцій, фізичного та психічного відновлення – в якій проводиться робота з підготовки спортсмена до конкретних стартів.

8. Науково-методичне та медичне забезпечення підготовки спортсменів

Науково-методичне та медичне забезпечення підготовки спортсменів-кандидатів на участь у зимових Олімпійських іграх здійснюється відповідно

до цільових програм, розроблених з урахуванням наявного досвіду і сучасних тенденцій розвитку олімпійського спорту, і базується на систематичному впровадженні у практику спорту вищих досягнень педагогічних, медико-біологічних, психологічних та інших методів і наукових розробок.

Передбачається різноманітність організаційних форм науково-методичного забезпечення, основними з яких є:

комплексні наукові групи з виду спорту або групи споріднених видів спорту;

наукові групи з виду спорту;

наукові консультанти як координатори вказаного напрямку роботи з відповідними завданнями, правами і обов'язками.

Програми науково-методичного забезпечення реалізуються у спеціалізованих стаціонарних науково-дослідних лабораторіях або у пересувних наукових лабораторіях на навчально-тренувальних зборах та змаганнях відповідно до затверджених замовлень на наукове супроводження. Замовлення з науково-методичного та медичного забезпечення підготовки національних збірних команд розробляються тренерською радою, комплексними науковими групами, науковими групами або науковим консультантом. До наукових досліджень залучаються науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади на конкурсних засадах.

Діяльність служби спортивної медицини спрямовується на вдосконалення методик діагностики, лікування, профілактики травм і захворювань спортсменів, підвищення ефективності функціонування їх організму в процесі навчально-тренувальної та змагальної діяльності, ефективного відновлення організму.

Український центр спортивної медицини та лікарсько-фізкультурні диспансери забезпечують організацію роботи з медичного забезпечення та контролюють стан здоров'я спортсменів-кандидатів до національних збірних команд України.

Поглиблені медичні обстеження спортсменів національних збірних команд проводяться два рази на рік, етапні комплексні обстеження функціонального стану спортсменів – три рази на рік.

Поточні обстеження, оперативні обстеження та оцінка змагальної діяльності проводяться комплексними науковими групами або науковими групами.

Усі ці види обстежень є обов'язковими для членів національних збірних команд країни, регламентуються контрактами, контролюються головним тренером, керівником комплексної наукової групи та тренером-лікарем.

9. Кадрове забезпечення і підвищення професійної майстерності фахівців

Підбір, зарахування тренерських кадрів здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту за участю національних федерацій із зимових олімпійських видів спорту.

Відбір тренерів на посади державних і головних тренерів штатних команд національних збірних команд України здійснюється на конкурсній основі відповідною комісією, яка оцінює професійну майстерність та компетентність конкурсантів відповідно до умов, визначених у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери фізичної культури і спорту (Випуск 85. Спортивна діяльність), затвердженому Наказом Міністерства молоді та спорту України від 28 жовтня 2016 року № 4080.

Підвищення професійного рівня тренерського складу є обов'язковим і здійснюється Національним університетом фізичної культури і спорту України.

10. Фінансування олімпійської підготовки

Фінансування олімпійської підготовки здійснюється за рахунок залучення коштів державного та місцевого бюджетів, коштів федерацій із олімпійських видів спорту, фізкультурно-спортивних товариств та відомств та інших джерел, незаборонених законодавством.

За рахунок коштів Державного бюджету України покриваються основні витрати на підготовку спортсменів-кандидатів на участь у зимових Олімпійських іграх, утримання штатних команд національних збірних команд, їх матеріально-технічне та медичне і наукове забезпечення, а також на проведення головних календарних заходів, забезпечення участі національних збірних команд України у спортивних заходах у країнах, що знаходяться в клімато-географічних умовах, наближених до місця проведення зимових Олімпійських ігор, а також в офіційних міжнародних спортивних змаганнях, утримання баз олімпійської підготовки.

З місцевого бюджету залучаються кошти на підготовку спортивного резерву та проведення децентралізованої підготовки спортсменів-кандидатів до олімпійської національної збірної команди України і вирішення їх соціально-побутових проблем.

Планування коштів на навчально-тренувальну роботу щорічно здійснюється шляхом складання і затвердження фінансового плану з урахуванням оптимальної кількості спортсменів, тренерів, фахівців, тривалості і місця проведення заходів, який корегується щомісячно.

З місцевих бюджетів залучаються кошти на підготовку спортивного резерву та проведення децентралізованої підготовки кандидатів у національні збірні команди України і вирішення їх соціально-побутових проблем.

11. Матеріально-технічне забезпечення

Для створення якісних умов підготовки до зимових Олімпійських ігор визначається перелік баз олімпійської підготовки, які реконструюються та забезпечуються сучасним інвентарем та обладнанням.

Відомчим базам на основі угод з органами виконавчої влади може надаватися відповідне бюджетне фінансування.

У матеріально-технічному забезпеченні баз олімпійської підготовки застосовується принцип пріоритетності вкладання державних коштів, фінансування інших споруд здійснюється за рахунок місцевих бюджетів.

У зв'язку з недостатньою номенклатурою та якістю вітчизняної продукції для спорту вищих досягнень здійснюється закупка у зарубіжних фірм тренувальної та змагальної спортивної форми, інвентарю індивідуального спеціального призначення згідно з діючими нормативами.

Закупки тренувальної та змагальної спортивної форми, інвентарю індивідуального спеціального призначення, обладнання та інвентарю довгострокового використання здійснювати завчасно за два роки до початку зимових Олімпійських ігор для забезпечення підготовки та участі національних збірних команд з видів спорту як у зимових Олімпійських іграх так і у змаганнях, на яких виборюватимуться олімпійські ліцензії метою пристосування означеного інвентарю та обладнання до особистих характеристик та кондицій спортсменів.

Передбачається постійно вивчати якість асортименту товарів вітчизняного виробника, що виробляє товари для спорту з метою збільшення закупок українських товарів.

У разі відсутності в Україні необхідних умов для підготовки використовуються спортивні бази за кордоном, які оснащені необхідним сучасним обладнанням та інвентарем, та відповідають сучасним умовам тренувань.

З метою якісної підготовки до Олімпійських ігор у рік, що передуює змаганням, та в період безпосередньої підготовки доцільно проведення навчально-тренувальних зборів на спортивних базах у країнах з клімато-географічними умовами, наближеними до місць проведення змагань у м. Пекін (Китай).

12. Антидопінгова діяльність у сфері фізичної культури і спорту

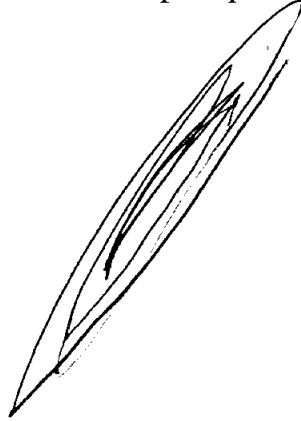
Важливою складовою сучасного спортивного руху залишається здійснення антидопінгових заходів, спрямованих на боротьбу із застосуванням заборонених речовин та методів, що захищає основне право спортсмена на участь у спортивній діяльності, на засадах справедливості та збереження здоров'я.

Антидопінгова діяльність в Україні упродовж усього періоду підготовки до зимових Олімпійських ігор 2022 року провадитиметься відповідно до національної антидопінгової програми, головним напрямом

якої є підвищення обізнаності спортсменів з питань застосування заборонених речовин та методів, розробка і реалізація інформаційно-освітніх програм, забезпечення регулярного висвітлення методів боротьби з допінгом у спорті в засобах масової інформації.

Антидопінгова програма реалізовуватиметься Національним антидопінговим центром у співпраці з Національним олімпійським комітетом, національними спортивними федераціями з видів спорту.

Директор департаменту
олімпійського спорту

Р. ВІРАСТЮК